

Spanje, 18 dagen

Reisschema

- Dag 1 Amsterdam - Málaga - Ardales nationaal park
- Dag 2 Ardales, excursie Caminito del Rey
- Dag 3 Ardales, bezoek Antequera en El Torcal nationaal park en excursie Wolf Park
- Dag 4 Ardales - Ronda - Castillo de Castellar, overnachting binnen de muren van een Moors kasteel
- Dag 5 Castellar, excursie Gibraltar
- Dag 6 Castellar, bezoek aan Tarifa en optionele walvistorcht
- Dag 7 Castellar - Cadiz - Sevilla
- Dag 8 Sevilla
- Dag 9 Sevilla - Córdoba - Zuheros
- Dag 10 Zuheros, hike Sierra Subbetica
- Dag 11 Zuheros - Guadix, bezoek grotmuseum en overnachting in grothotel
- Dag 12 Guadix, excursie Negratin reservoir
- Dag 13 Guadix, excursie Tabernas
- Dag 14 Guadix - Granada, bezoek Alhambra
- Dag 15 Granada - Nerja
- Dag 16 Nerja, optionele excursie grotten van Nerja
- Dag 17 Nerja
- Dag 18 Nerja - Malaga - Amsterdam

Dag tot dag beschrijving

Het Spaanse Andalusië is een verrassende regio, waar zowel voor kinderen als ouders veel te beleven is. Iedereen kent wel de mooie steden met Moorse invloeden, wellicht minder bekend zijn de schitterende natuurgebieden, waar je kunt hiken, kayakken en zwemmen. Je kunt zelfs walvissen spotten aan de kust of op zoek naar wolven in het binnenland. Ook de overnachtingen zijn een belevenis, in grotwoningen, of binnen de muren van een oud Moors kasteel. Uiteraard sluit je af met een paar dagen aan één van de heerlijke stranden van Andalusië. Het beste in één reis!

Het Koningspad en op zoek naar de wolf

Dag 1 Amsterdam - Málaga - Ardales

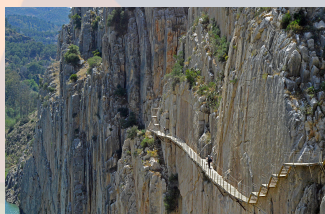
Dag 2 Ardales, excursie Caminito del Rey

Dag 3 Ardales, bezoek Antequera en El Torcal nationaal park en excursie Wolf Park

Vanaf Amsterdam vliegen we naar de kustplaats Málaga. In het autovrije centrum maken we te voet kennis met deze stad, die de geboorteplaats is van de wereldberoemde schilder Picasso. Breng een bezoek aan het Alcazaba, een Arabisch fort dat is gebouwd door de Moren in de 11e eeuw. Of ga naar het kasteel Gibralfaro, gelegen op een berg. Het is een flinke wandeling omhoog, maar deze wordt zeker beloond met prachtig uitzicht over de stad. Je kunt de kustlijn, haven en de arena vanaf hier goed zien liggen.

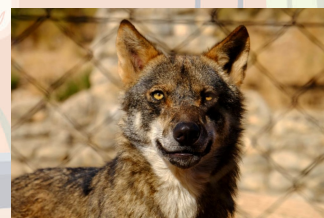
Aan het einde van de middag rijden we via een mooie route naar het Ardales nationaal park. Ons hotel ligt bij een drietal grote stuwwerken, waar je heerlijk kunt zwemmen of kunt kiezen voor andere watersporten.

De volgende dag staat een excursie naar Caminito del Rey gepland, het Koningspad. Hoewel dit ooit de bedenkelijke eer had het gevaarlijkste wandelpad van Europa te zijn, is het vandaag de dag door grondige renovatie goed toegankelijk en kun je een spectaculaire hike maken over een smal, grotendeels houten pad, dat je door een waanzinnig mooie kloof voert en langs metershoge kliffen. In totaal wandel je zo'n 7,7 kilometer, de wandeling zelf is relatief eenvoudig (let op: vanaf 8 jaar).

Hopelijk valt de spierpijn mee, want de volgende dag gaan we op zoek naar wolven in het Lobo Park. Eerst bezoeken we Antequera, een mooi wit stadje aan de voet van bergketen El Torcal. Je ziet overal de overblijfselen van de oude stadsmuren en op een overhangende rots torent een Moors kasteel uit over de stad. In El Torcal Nationaal Park klimmen en klauteren we over de bijzondere rotsformaties, terwijl je omringd wordt door de steenbokken. De rotsen danken hun bijzondere vorm aan de erosie door water en wind. Je kunt het nauwelijks voorstellen, maar ooit was dit hele park zeebodem. Misschien zie je onderweg nog roofvogels, vossen of reptielen die hier leven.

En dan op zoek naar de wolf: in het Lobo Park (of Wolf Park) kun je onder leiding van een gids op zoek naar één van de drie wolvensoorten die hier voorkomen: de Alaskawolf en de Iberische en Europese wolf. Of adopteer er één!

Romeinen, Moren en Britten

Dag 4 Ardales - Ronda - Castillo de Castellar, overnachting in een Moors kasteel

Dag 5 Castellar, excursie Gibraltar

Dag 6 Castellar, bezoek aan Tarifa en optionele walvistorie

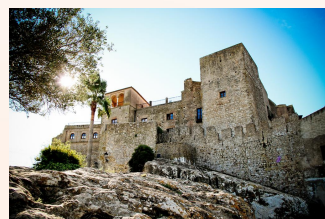
We vertrekken niet al te laat om op tijd in het mooie Ronda te zijn. Andalusië staat bekend vanwege haar mooie witte dorpen en Ronda is daar wellicht één van de mooiste van. De stad ligt op een plateau en is in tweeën gesplitst door de rivier Guadalevín, die door de mooie indrukwekkende Tajo-kloof stroomt. Het meest spectaculaire van deze stad is misschien wel het uitzicht dat je hebt vanaf de Puente Nuevo (nieuwe brug).

Ronda heeft een lange geschiedenis: de van oorsprong Keltische stad werd ingenomen door de Romeinen, die grote bloei brachten. Later kwamen de Moren en vanaf dat moment werd Ronda één van de belangrijkste Moorse steden. Dit zie je in historische gebouwen en monumenten nog goed terug. Na het slenteren door de smalle en steile straatjes kun je ervoor kiezen om te gaan lunchen op het Plaza del Socorro, een gezellig plein in het hart van het stadje. Of scoor een broodje en eet die op in de schaduw van het bomenrijke park Alameda del Tajo. Over de brede promenade loop je door naar een schitterend uitzichtspunt over de

omgeving van Ronda.

Vannacht slapen we in Castillo de Castellar, Spanjes best bewaarde ommuurde Moorse kasteel. Het is hier wat koeler dan in bijvoorbeeld de stad, wat het een aangename plek maakt. Na alle activiteiten doen we het de volgende dag wat rustiger aan en kun je er zelf op uit trekken. Het kasteel is prachtig gelegen met uitzicht over een stuwmeer waar je kunt kajakken. In de omgeving zijn ook oude grotschilderingen te bewonderen.

Op een klein uur rijden ligt het bekende Gibraltar. Dit is een stukje Groot-Brittannië in Zuid-Spanje, dus houd je paspoort bij de hand. Het heeft zelfs een eigen luchthaven en als je Gibraltar binnen wilt rijden, passeer je eerst de landingsbaan. De meeste bezoekers komen om de rots van Gibraltar te bezoeken, hier vind je ook de meeste highlights. De berberapen zorgen voor veel bekijks, maar op en onder de rotsen vind je ook hagedissen, gekko's en slangen. Heb je nog energie, beklim dan de Mediterrane trappen: via de achterzijde van de Rots van Gibraltar klim je naar ruim 400 meter hoogte. Vergeet tenslotte je portemonnee niet, want in Gibraltar shop je belastingvrij!

De volgende dag rijden we naar Tarifa, gelegen op het meest zuidelijke puntje van Spanje. Bij goed weer kun je hier Marokko zien liggen. Je kunt er zelfs voor kiezen om de oversteek met de veerboot te maken en een dagje Tanger 'te doen'. Tarifa ligt aan de Costa de la Luz, de witte stranden zijn hier nog relatief rustig dus neem je handdoek maar mee. Het is ook de plek waar je een walvistocht kunt maken. Omdat Tarifa in het gedeelte ligt waar de Atlantische Oceaan en de Middellandse Zee elkaar treffen, is dit dé plek om tussen april en oktober walvissen te zien!

Sevilla en Córdoba

Dag 7 Castellar - Cádiz - Sevilla

Dag 8 Sevilla

Dag 9 Sevilla - Córdoba - Zuheros

We vervolgen onze weg naar Sevilla, de hoofdstad van Andalusië, maar niet voordat we een stop maken in Cádiz. Deze havenstad wordt ook wel klein Havana genoemd en grootste blikvanger van de stad is toch wel de kathedraal.

Sevilla is een grote stad met een bijzonder verleden. Uit de Moorse tijd stamt de eeuwenoude minaret 'La Giralda', die nu deel uitmaakt van de kathedraal. Je kunt deze toren ook beklimmen voor een mooi uitzicht over de oude stad. Vlakbij de kathedraal ligt het regeringspaleis Alcazar met bijzondere azulejos, kleurrijke siertegeltjes. Het paleis wordt nog steeds gebruikt door de Spaanse koning. We komen in de namiddag aan zodat we de heetste uren mijden en toch de eerste highlights vast kunnen bekijken.

De pittoreske wijk Santa Cruz is opgebouwd uit vele smalle steegjes met gezellige tapas-barretjes en ontelbaar veel verschillende patio's. Overal zie je goed verzorgde stillevens van bloemen, terracotta potten in alle kleuren en maten en de meest uiteenlopende gietijzeren balkonnetjes.

Een leuke manier om alle hoogtepunten te zien, is met een paardenkoets. Al rijdend verken je het mooie centrum van de stad. Of huur een fiets om de stad op een andere manier te ontdekken. Leer meer over Flamenco in het Flamenco museum. Op het terras kun je genieten van een heerlijke paella, rijstgerecht met vis en schaaldieren of probeer een lokaal gerecht uit de rijke Andalusische keuken.

Ook de volgende ochtend hebben we nog even tijd in Sevilla, daarna rijden we door naar Córdoba. In de tijd van de Moorse overheersing was Córdoba een belangrijke metropool en het middelpunt van kunst en wetenschap. Uit die tijd zijn talrijke monumenten overgebleven. Vrijwel iedereen kent wel de Mezquita of grote moskee, die je echt gezien moet hebben. De moskee is wereldberoemd door zijn vele gestreepte kalkstenen zuilen en bogen. Deze vele bogen zorgen voor een magisch effect, die je zullen blijven verbazen. In het midden van de moskee hebben de katholieke koningen later een kathedraal gebouwd, wat het een heel typisch gebouw maakt. Vanaf de Mezquita loop je in een paar minuten naar de prachtige tuinen van het kasteel 'Alcazar de los Reyes Católicos'. Dit paleis stamt uit de 14e eeuw en had naast verblijfplaats van de Spaanse vorsten later ook een functie als rechtbank van de Spaanse Inquisitie en zelfs als gevangenis.

Al wandelend kom je al snel in de Juderia, de Joodse wijk, met smalle en kleurige straatjes. Heerlijk om even rond te struinen. Steek de Puente Romano de Córdoba over, de Romeinse brug, via de 16e-eeuwse stadspoort. Aan de overkant kom je uit bij de Torre de la Calahorra, een toren van Moorse oorsprong. Klim naar boven voor een mooi uitzicht over de stad. Córdoba is één van de plaatsen in Andalusië waar de flamenco is ontstaan. De beste bars en restaurants om de flamenco te zien vind je verscholen in de Calleja de las Flores. Strijk neer op één van de gezellige pleintjes voor een hapje en een drankje, voordat we verder rijden naar onze volgende bestemming, Zuheros. Hoewel wat onbekend, is het één van de mooiere witte dorpjes van Andalusië. We verblijven aan de rand van natuurpark Sierra Subbetica, in een karakteristieke Hacienda.

Van grotten tot woestijn

- Dag 10 Zuheros, hike Sierra Subbetica
- Dag 11 Zuheros - Guadix, bezoek grotmuseum en overnachting in grothotel
- Dag 12 Guadix, excursie Negratin reservoir
- Dag 13 Guadix, excursie Tabernas
- Dag 14 Guadix - Granada, bezoek Alhambra

In de ochtend trekken we er te voet op uit voor een kennismaking met het mooie natuurpark Sierra Subbetica. Het is een gebied met bergen en valleien en je wordt omringd door olijfbomen. Wellicht spotten we onderweg vossen, wilde zwijnen of de waterspitsmuis. Ook is het een leefgebied van verschillende roofvogelsoorten. In de middag kun je Zuheros verkennen, de vleermuizengrot bezoeken of gewoon lekker ontspannen aan het zwembad van je hotel.

Op tijd vertrekken we de volgende dag naar het grottendorp Guadix. Dit historische stadje bestaat voor een groot deel uit grotwoningen. Nog steeds wonen daar zo'n 2000 tot 3000 mensen. En wat is er nu leuker, dan zelf te overnachten in een heus grothotel! Eerst bezoeken we het grottenmuseum Cueva Museo. Het geeft je een kijkje in de manier van leven van de inwoners en hoe de grotten zijn gebouwd.

Vanuit Guadix maken we een excursie naar het Negratin Reservoir. Dit is het grootste stuwmeer van Andalusië en ligt in een prachtig natuurgebied. Ben je een waterrat, dan kom je hier zeker aan je trekken! Je kunt hier zwemmen, waterfietsen, kanoën of windsurfen.

Ook maken we een dagtocht naar Tabernas. Houd je van films? En wist je dat Spanje een woestijn heeft?

Midden in de woestijn van Tabernas vind je het Mini Hollywood, oftewel themapark Oasys. Er is een wildwestdorp, waar verschillende films zijn opgenomen, zoals 'Indiana Jones' en 'Gods and Kings'.

Vanuit Guadix rijden we naar Granada. Een bezoek aan de wereldberoemde Moorse paleisstad Alhambra met de prachtige tuinen 'de Generalife' is uiteraard het hoogtepunt van deze dag. Wat ooit begon als een simpel fort, werd midden 13e eeuw opgeknapt en uitgebreid door de Moorse heersers. Inmiddels vormen een tweetal paleizen het hoogtepunt van een bezoek.

In de kathedraal van Granada liggen de prachtig bewerkte graven van het beroemde koningspaar Fernando en Isabel, dat in de 15e eeuw de eenwording van Spanje en de uitbreiding naar Amerika tot stand bracht. Een wandeling door de op een heuvel gebouwde Moorse stadswijk Albaicín, met zijn doolhof aan straatjes en authentieke Moorse huizen en gebouwen, is ook zeer aan te raden. Vanuit deze wijk heb je een prachtig uitzicht op het Alhambra met de besneeuwde toppen van de Sierra Nevada en de Alpujarras op de achtergrond.

De zonnige zuidkust

Dag 15 Granada - Nerja

Dag 16 Nerja, optionele excursie grotten van Nerja

Dag 17 Nerja

Dag 18 Nerja - Malaga - Amsterdam

De laatste dagen verblijven we aan de Andalusische kust, waar je kunt zwemmen, waterskiën of gewoon lekker kunt bijkomen van alle indrukken van deze mooie rondreis. Bezoek het waterpark in Torre del Mar of ga zeekajakken bij de kliffen van Maro-Cerro Gordo. Heb je nog niet genoeg van al het moois, bezoek dan zeker de grotten van Nerja, een indrukwekkend ondergronds complex met een lengte van meer dan 4 km lang. Vanuit Malaga vliegen we weer terug naar Amsterdam.

Op reis met Djoser

Bij onze reizen is geen sprake van een strak gepland reisschema. Uiteraard zijn de hotels en het vervoer van tevoren gereserveerd, maar ter plaatse kan het mogelijk zijn dat het programma aangepast dient te worden. Dit zal vanzelfsprekend in overleg met de groep plaatsvinden. De reisbegeleider biedt de meeste dagen een programma aan, maar men is zeker niet verplicht hier aan deel te nemen. Wie er liever zelf op uitgaat heeft daartoe alle vrijheid. Zo leer je een land tenslotte het beste kennen! Gemiddeld bestaan de Family-groepen uit 16 personen. De maximale groepsgrootte is 26 personen.

Praktische informatie

Accommodatie

We overnachten in sfeervolle middenklasse hotels, waarbij de kamers altijd zijn voorzien van eigen douche en toilet. In Castillo de Castellar overnacht je binnen de muren van een Moors kasteel, in casas rurales; zonder twijfel een unieke ervaring. De indeling per appartement verschilt. De meeste appartementen hebben twee of drie slaapkamers, een aantal heeft een slaapkamer en een sofabed in de woonkamer.

Bij Guadix slaap je in een heus grothotel, waar je als familie verblijft in een één-of tweekamerappartement met gezamenlijke faciliteiten per appartement.*

De hotels liggen op mooie locaties in de natuur, op loopafstand van bezienswaardigheden, hebben een zwembad of bieden een unieke ambiance, zoals het verblijf binnen kasteelmuren of in een grothotel. Ontbijt is bij deze reis inbegrepen in de reissom. Een aantal hotels beschikt over een zwembad.

Reis je met een familie van 3 personen dan verblijf je met je gezin op één kamer. Bestaat het gezin uit vier of vijf personen dan reserveren we twee kamers, waar mogelijk aan elkaar grenzend (dit geldt voor de hotels).

*Reis je met twee of drie personen, dan kan het voorkomen dat je in Castillo de Castellar en Guadix je appartement deelt met een ander gezin. Uiteraard heeft ieder wel een eigen kamer, alleen de faciliteiten zijn dan gedeeld.

Bekijk hotelreviews op TripAdvisor

Ardales	Hotel Posada del Conde
Castillo	Hotel Castillo de Castellar
Sevilla	Silken Al-Andalus Palace Hotel
Zuheros	Hacienda Minerva
Guadix	Cuevas La Granja
Granada	Hotel Los Angeles & Spa
Nerja	Nerja Club & Spa

Deze selectie geeft een goed beeld van de hotels waar we op deze reis verblijven.

Eenpersoonskamer

Alleenreizenden worden, in goed overleg, ingedeeld met andere alleenreizenden van hetzelfde geslacht. Wil je niet ingedeeld worden met een andere deelnemer, dan kun je een eenpersoonskamer boeken tegen de daarvoor geldende toeslag € 575,-

Vliegreis

Het meest voorkomende vluchtschema staat hieronder. Je kan ook het schema per vertrekdatum bekijken. Vliegtijden en -maatschappijen zijn onder voorbehoud van wijzigingen.

Vlucht met	Traject	Vertrek	Aankomst
KLM	Amsterdam - Malaga	12:40	15:40
KLM	Malaga - Amsterdam	13:20	16:25

Spanje kent geen tijdsverschil met Nederland.

Vervoer

We maken gebruik van een eigen, comfortabele en ruime bus. De af te leggen afstanden zijn niet zo groot, zodat in het algemeen de reistijden niet langer zijn dan twee tot drie uur, waardoor er ter plaatse veel tijd is. Het principe vrijheid/blijheid in optima forma.

Spanje kent uitstekende wegen, waardoor er in relatief korte tijd veel kilometers afgelegd kunnen worden. Natuurlijk maken we ook regelmatig een kleine omweg om een leuk dorp of mooi natuurgebied te bezoeken. De grotere steden en plaatsen kun je prima te voet verkennen; de bus staat daarom dan ook niet tot beschikking van de groep.

Bij de reis inbegrepen

- Vliegreis met KLM
- Alle vluchttoeslagen
- Nederlandstalige reisbegeleiding
- Vervoer per airconditioned bus
- Hotelovernachtingen met vaak een zwembad
- Unieke overnachting binnen de muren van een Moors kasteel
- Overnachting in een grothotel
- Het ontbijt in alle hotels
- Stadswandeling Malaga
- Excursie Caminito del Rey (toegankelijk vanaf 8 jaar)
- Bezoek El Torcal nationaal park en Antequera
- Op zoek naar wolven in het Lobo Park
- Stadswandeling Ronda
- Excursie Gibraltar
- Bezoek Tarifa, het zuidelijkste puntje van Spanje
- Stadswandeling Sevilla
- Hike Sierra Subbetica nationaal park
- Bezoek grotmuseum in Guadix
- Excursie Negratin reservoir
- Bezoek Alhambra, incl. entreegeld en een gids
- Bezoek Mini Hollywood in Tabernas woestijn

Excursies

Bij Djoser bepaal je zelf welke bezienswaardigheden je de moeite waard vindt om te bezoeken. De een struint graag over de markt op zoek naar koopjes, de ander wil op zijn gemak rondkijken in een museum of strijkt neer op het terras, om onder het genot van een drankje, het dagelijks leven gade te slaan. In de meeste gevallen kun je zelf of met groepsgenoten, al dan niet met hulp van onze reisbegeleiding, er te voet of met lokaal vervoer erop uit trekken. Toegangsgelden zijn dan ook niet bij de reissom inbegrepen, zodat je alle vrijheid hebt om je eigen plan te trekken.

Sommige bezienswaardigheden mag je niet missen, zijn slecht bereikbaar of liggen 'en route' naar onze volgende overnachtingsplaats. Dergelijke excursies (vervoer) zijn bij Djoser in het programma opgenomen. Ook bij excursies die bij het programma inbegrepen zijn, geldt dat het entreegeld exclusief is.

Tijdens deze 18-daagse reis door Spanje zijn de volgende excursies in het reisprogramma inbegrepen:

- Stadswandeling door de steden Malaga, Ronda, Sevilla en Cordoba. Deze interessante steden zijn belangrijke hoogtepunten in Andalusië en staan bol van de Moorse invloeden.
- Een wandeling over de Caminito del Rey voert je langs een adembenemende kloof; ooit was dit het gevaarlijkste pad van Europa, vandaag is het goed toegankelijk, mits je geen hoogtevrees hebt. Let op: alleen toegankelijk vanaf 8 jaar.
- El Torcal nationaal park in 1929 uitgeroepen tot beschermd natuurgebied. In de afgelopen miljoenen jaren hebben de kalksteen rotsen rare en bijzondere vormen aangenomen.
- Excursie Lobo (=Wolf) Park. Hier kun je onder leiding van een gids op zoek naar de wolven die hier

leven.

- Excursie Gibraltar, een Brits overzees gebied. Met name de rots van Gibraltar is bekend.
- Bezoek aan Tarifa, het meest zuidelijke puntje van Spanje.
- Onderweg naar Sevilla bezoeken we Cádiz, een havenstad aan de baai
- Hike in Sierra Subbética nationaal park. Dit park kenmerkt zich door bergen, valleien en volop olijfbomen.
- Bezoek aan grotmuseum in Guadix. In Guadix leven nog ruim 2000 mensen in grotwoningen.
- Excursie naar Negratín reservoir. Hier kun je zwemmen, kanoën of kiezen voor andere watersporten.
- Het Alhambra kunnen we niet overslaan. De entree is hier inbegrepen, evenals een gids.
- In de Tabernas woestijn ligt Mini Hollywood, het decor van verschillende (western)films.

Ter plaatse kunnen nog meer excursies worden geregeld, zoals:

- In Ardales NP en Castillo de Castellar kun je bij het nabijgelegen stuwmeer terecht om te zwemmen of te kanoën.
- Vanuit Tarifa kun je een optionele walvistorie maken. Het is de ideale plek om deze imposante dieren te spotten.
- Neem een flamenco les of bezoek een flamenco show in bijvoorbeeld Sevilla. Leer typisch Spaans dansen.
- Op één van de laatste dagen is een excursie mogelijk naar de beroemde grotten van Nerja. Ken jij het verschil tussen stalactieten en stalagmieten?

Reisdocumenten

- Geldig paspoort of Europese identiteitskaart.
- E-ticket. Meer informatie over de vlucht ontvang je ongeveer 2 weken voor vertrek.

Geldzaken

In Spanje is de euro het betaalmiddel.

Pinnen: overal mogelijk.
Creditcards worden ruim geaccepteerd.

Als richtbedrag voor uitgaven die niet bij de reissom zijn inbegrepen, zoals maaltijden, entreegelden, facultatieve excursies en persoonlijke uitgaven geldt minimaal € 250,- per persoon per week.

Het is gebruikelijk fooien te geven voor verleende diensten. Om te voorkomen dat je steeds fooien uit moet delen, wordt aan het begin van de reis een fooienpot ingesteld, waaruit de (gezamenlijke) tips aan de chauffeurs, gidsen, hotelpersoneel e.d. worden betaald.

Maaltijden

Het ontbijt is inbegrepen in de reissom. Het is meestal vrij licht en bestaat uit een broodje of croissant met thee of koffie. De overige maaltijden zijn op deze reizen niet inbegrepen. Dit heeft als voordeel, dat je altijd zelf kunt bepalen waar, wanneer en met wie je gaat eten.

De Spaanse keuken is heel gevarieerd en vooral de tapas en paella zijn bij ons bekend. Tapas zijn kleine hapjes, populair zijn o.a. calamaris (gefrituurde inktvisringen) en chorizo (pittige worst).

In de warme zomermaanden is de gazpacho een aanrader, een verfrissende koude tomatensoep. En wie kent niet de tortilla de patatas, een Spaanse aardappel-omelet. Erg bekend is ook de Spaanse paella, een gerecht met rijst, zeevruchten en groenten.

Het eetgedrag van de Spanjaarden wijkt veel af van dat van ons. De hoofdmaaltijd vindt plaats rond ongeveer 14:00 uur. Bijna alle restaurants bieden dan een goedkoop dagmenu aan. Een *menú del día* bestaat meestal

uit een voorgerecht (primero), een hoofdgerecht (segundo), een toetje (postre) en wijn of fris.

Tussen 18:00 en 21:00 uur is de tijd voor borrels en tapas, kleine hapjes zoals koude aardappelsalade of allerlei soorten vis met knoflook, olijfsjes, etc. Vervolgens eet men de avondmaaltijd. Het avondeten is in de regel wat lichter en begint vrij laat, pas om 21:00 uur gaan de meeste restaurants open.

Het water uit de kraan is prima te drinken, maar niet altijd even lekker. Flessen water zijn overal makkelijk te koop. Spanjaarden zien maaltijden als een sociale gebeurtenis, zodat het op etenstijden extra gezellig is in de restaurantjes, daarom wordt is een rondreis in Spanje ook absoluut een culinaire reis vanwege het gevarieerde aanbod.

Gezondheid

Het verstandig enigszins op te letten met wat je eet. Tevens raden we je aan een kleine medische kit mee te nemen met o.a. aspirine en een middel tegen darmstoornissen.

Klimaat en geografie

Spanje kent verschillende klimaatzones, afhankelijk van breedteligging, hoogte, afstand van de zee etc. In het algemeen kun je zeggen dat het Spaanse klimaat van het noorden naar het zuiden een overgang vormt van het zachte en regenrijke klimaat van West-Europa naar het hete, droge Afrika. De zomers in Zuid-Spanje zijn over het algemeen warm.

Reisbegeleiding en Gidsen

Een enthousiaste Nederlandse reisbegeleider begeleidt de reis. Onze reisbegeleiders zijn zeer ervaren en bevlogen reizigers en vertellen onderweg leuke weetjes over de bestemming. Zij weten als geen ander dat kinderen een reis anders beleven dan volwassenen en kunnen haarfijn inspelen op de wensen en behoeften van beiden. Zij zorgen dat de reis soepel verloopt en zijn het aanspreekpunt voor vragen en ideeën. De eigen passie, in combinatie met een uitgebreide training en inwerkprocedure, vormt de basis voor hun deskundigheid en professionaliteit.

Eventueel kan ter plaatse een lokale gids worden gehuurd als je wat meer wil weten over de achtergronden. Hij of zij kan je alles vertellen over de omgeving, stad of excursie. De gidsen reizen niet de gehele reis mee, maar sluiten bij de groep aan. Deze gidsen vertellen vol enthousiasme over de attractie en weten alle antwoorden op je vragen. We maken dus gebruik van de locals, waardoor de kennis over de stad en/of omgeving groter is dan wanneer een gids de gehele reis mee reist.